

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÓDICH CATALANISTA

Any 4.— Núm. 148.— Diumenge 7 de Juny de 1903.

LO QUE VOLÉM

«Volém la llengua catalana ab caràcter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrecs públics: volém Corts catalanas, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils sino tot quant se refereixi á la organització interior de nostra terra; volém que catalans sian los jutges y magistrats y que dintre de Catalunya's fallin en última instància los pleits y causas; volém ser àrbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volém, en fi, la facultat de poder contribuir á la formació del exèrcit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y estableint que la reserva regional forosa presti servey tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

La visita de l'Orfeó

A la vigília

Pocas vegades, per no dir mai, se haurà desenrotllat a Tarragona tant d'entusiasme ni hi haurà regnat més viva expectació. La vinguda de l'Orfeó Català, des dels primers dies de la passada setmana, era tema de totes les converses, motiu obligat de calendaris y presuncions que augmentaven a mida que l'hora tan desitjada per tothom s'acostava ràpidament.

Entre l'element catalanista'l goig no's podia dissimular: atrafegats los uns en l'adorn del local de l'Associació; ocupats els altres en los detalls dels concerts de l'endemà; amoníat més de dos en les feynas que la demandadissa de localitats porta aparelladas, ningú defallia un moment, ans al contrari, l'excés de treball semblaiva revifar l'esperit y la voluntat de tots sense distinció.

A mitja tarda del dissapte comensà a corre que a dos quarts de deu de la nit en Vicens Moragas, Vis-President de l'Orfeó, donaria una conferència en lo local de l'Associació Catalanista. Com s'escamparia la veu, ho diu no més lo fet de que a les nou, lo nostre saló d'actes estava completament plè, essent bon nombre's concurrents que s'hagueren de quedar drets, escoltant la conferència per la sala y corredors. L'aspecte que a aquella hora oferia l'Associació Catalanista era brillant: l'entrada convertida en delícios jardí; les parets del saló principal adornadas ab riñossims tapissos y quadros de gran mèrit entre'l que's destaca'l del malaurat patrici Doctor Robert; la llum invadintlo tot y donant més relleu a les obres artístiques que la Naturalesa o la ma de l'home havíen escampat per l'ampli local.

Poch dirèm de la Conferència del Sr. de Moragas, perquè preferim que's nostres lectors l'assaboreixin íntegrament, convencentse de que és impossible estractarla y menys donarne una idea completa.

En altre lloc del present número podrán esplayar son cor los vers tarragonins y tots los aymants de les lletres catalanes. Lo únic que farèm constar és que durant la lectura de son magistral treball, lo Sr. de Moragas fou interromput diferents voltas per les mostras d'aprobació y de simpatia, y que a l'acabar sigué objecte d'una ben llarga y merescudíssima ovació.

Estavam a la meitat de la conferència, quan arribà á l'Associació'l Director de l'Orfeó. En Lluís Millet, acompañat de sa distingida esposa y altres distingidas personalitats barceloninas, a las que's tributá una coral rebuda lo mateix que a las que poch després, en lo tren de les onze de la nit, vingueren de Barcelona; Sabadell y altres punts, obsequiant-selas ab un modest refresh servit en la nostra Redacció.

Ab tan bells preparatius no era pas estrany que tothom se retirés frisós para esperar lo dia següent que tants bons recorts nos havia de deixar.

L'arribada de l'Orfeó

Conforme s'havia convingut, a las nou del matí ja's trobaven reunits a l'Associació la majoria dels socis y los representants que havien respost a la nostra crida, entre'l que podèm recordar als de l'Ateneu, Centre Industrial, Centre Català y societats chorals L'Anora, L'Illustració Obrera y La Tarragonense. Aquestas últimas, ab son estandart y obrint la marxa la senyera de «Joventut», s'encaminaren ab la demés comitiva a rebre a l'Orfeó, quedant sorpresos al veure que minxa hora abans d'arribar lo tren, los voltants de l'Estació, la Baixada de Toro, las escalas del zig-zag y altres llocs propers, estaven mateixalment presos per assalt.

Pels andens de l'estació y per las salles que s'havien destinat a rebreals

orfeonistas, no s'hi podía donar un pas, essent saludada l'arribada del tren pels de dins y els de fóra ab atronadors aplaudiments y viscas que s'escamparen ab un moment, posant en comoció a la població en massa. No's comprén d'altra manera que, poch després, los carrers per ahont passà la comitiva's trobessin ocupats de tan nombrós públic que ovaciava continuament a l'Orfeó Català, sentintse freqüents crits de ¡Visca Catalunya! Casi tots los balcons estaven atestats d'hermosas senyoretas que saludaven lo pas dels orfeonistas.

A l'esser devant de l'Associació Catalanista l'ovació esclata sorollíssima, de la mateixa manera que a l'arribar a la Plassa de la Font ahont s'entonà lo «Cant de la Senyera». La multitud que s'agombolava en aquells instants devant de l'Ajuntament era immensa, tant que's orfeonistas ab prou feines podian passar per l'ampla portalada pera dirigir-se al Saló de Sessions, ahont los esperavan l'Alcalde y basants regidors. Una volta colocada la Senyera de l'Orfeó en lo balcó principal y visitadas las dependencias del Municipi y'l Musèu Arqueològich, tothom s'encaminà a la Catedral, que al punt de les dotze, resultava insuficient pera contindre tanta gentada.

La Missa a la Catedral

Fou un espectacle que's recordarà sempre a Tarragona. La nostra Sèu vestida de festa, lluint sos richs taquissos; l'altar major rublent de llums que fan admirar als fidels las concepcions més bellas dels nostres grans artistas; l'alt cimbori deixant passar los raigs de sol, destriantlos ab los colors de l'iris; lo magnífich rosetó mostrant com may sa explendidesa; l'orga escampant-sas notes magestuoses pel damunt de la multitut apinyada a qui lo sagrat del lloc conté, però quin desitj se veu pintat en tots los rostres y s'expressa en los més petits moviments.... Potser may s'ha vist tan hermosa la Sèu tarragonina!

Això que comensà la missa, quin celèbrant era'l sabi canonge Dr. Don Pere Garriga, lo distingit organista senyor Echegoyen nos feu sentir una delicada composició que havia escrita en obsequi de l'Orfeó: és molt inspirada y meresqué unànims elogis dels intel·ligents per son perfecte mecanisme y veritable enciò religiosa.

A l'esser a l'Evangeli, l'Orfeó, que s'havia collocat al Chor, ahont fou rebut pel Sr. Canonge Degà Dr. Segalés y pel Sr. Magistral, Dr. Balcells, entonà les primeras magestuoses nots del Credo de la Missa del Papa Marcelo, de Palestrina, y després lo *Caligaverunt*, de Victoria. No és pèra contat l'efecte que causà en la gentada'l cant de l'Orfeó: tothom quedava admirat, com si no fòs possible que la veu humana pogués arribar unes vegades a n'aquell vigor, y, altras, a n'aquella tendresa que corprèn. L'Orfeó triomfà fins per aquells qui's mostraven més recebos y desconfiats. Lo poble de Tarragona en massa ho proclamà, tot abandonant ab lo soroll de las grans riudas las voltas de la Catedral y escorrents entusiasmats, angulejant com serpent inmensa, carre Major avall...

Mentre s'esperava l' hora de dinar, los orfeonistas visitaren lo Claustre y altres preciositats de la nostra Sèu, rebent continuament asfalradoras mostres de simpatia per part del pùblic.

Los concerts

Tarde y nit lo Teatre Principal estava plè, y tarde y nit l'exèrcit que obtingué l'Orfeó sigué complert. Abdós programàs, des del «Cant de la Senyera» ab que comensavan fins a la darrera pessa, foren interpretats magistralment, en mitj d'un seguit de ovacions que'l públic mateix havia de contenir temeròs del cansament dels orfeonistas. A no ésser aquest mirament, que accentuava la prespectiva de l'anada a Poblet l'endemà,

ben segur que no hauria pas quedat ni una composició sense repetir, y que algunes s'haurian cantat més de dues vegadas.

L'Orfeó estigué ajustadíssim, prodigiós en tots y cada una de las composicions. *Lo Rossinyol*, *La Mare de Déu*, *Las Campanas de Nadal*, *Caligaverunt* y *Aucellada*, de la tarda, y *Lo Cant dels auells*, *Oh quin bon eco*, *Divendres Sant*, *L'Emigrant*, *La Mort de l'Escola y'l Credo*, de la nit, duplèm que hi hagi cap pùblic que puga sentir-les mellor interpretadas.

Lo góig de la concurrencia's veia retratat a la cara de cada un dels espectadors, demostrantnos que no'n s'haviam equivocat a l'affirmar que d'aquella hora ensa's nostres compatriots se sentirian més orgullosos d'esser catalans. Y és que ni un faltà al Teatre; des del més humil al més distingit, corregueren a sentir los cantos de la Terra y's sadollaren d'Art y de Patria. ¡Calia sentirlos a l'acabar los concerts, als que semblavan los més fets, los menys entusiastas!

Y què hermós era contemplar l'aspecte que oferia'l nostre vellíssim teatre, principalment a la nit! Pocas vegades s'ha vist tan plè; però pocas vegades també l'ambient que s'hi ha respirat era més català, més tarragoní, més de casa. Las més principals famílies sense mancarni ni una, barrejadans ab menestrals y obrers, tots volgueren donar prova d'amor a la Terra, als seus ideals y a las seves glòries. Prou que ho c'regueren los orfeonistas ab l'espatx dels aplaudiments; y las noyes ab s'escayenta mantellina y'l pom de flors al pit, ofrena de nostra Joventut, los homes y'l nens ab la seriosa y simpática barretina, tots a l' hora instava'n a n'en Millet pera que'l deixés repetir los cantos y complaire a n'aquell pùblic entusiasta.

La festa de la vinguda de l'Orfeó quedara com un dels més grats recorts en la memòria dels tarragonins, y's cant de l'estol de patriots que en Millet comanda, se grabaran en los nostres cors pera consolarnos en los moments d'afflicció, pera refermar y revisar las nostres conviccions y'l nostre coratge.

Sigué tan extraordinari'l nombre de forasters que vingueren a Tarragona, que a mitj demà era impossible trobar hostatge en cap de les fondas. Moltas persones que acudiren a l'Associació Catalanista, s'allotjaren en casas d'amichs particulars y no foren pochs los que després del concert de la tarda'trassilladaren a Reus en busca d'habitació.

Això feu que durant lo dia las principals vías de la ciutat se vegessin animadíssimas, oferint encantador cop de vista cap al tart, la Rambla de San Joan, quin passeig, de llarg a llarg era plèa vessar. Entre la riuada de gent, las noyes de l'Orfeó, eran acullidas per tot ab vivas mostres de simpatia.

Foren també moltíssims los forasters que dedicaren la tarda a visitar los monuments. Lo «Pont del Diable» y la «Torre dels Scipions» se veieren molt freqüentats pels excursionistes.

Lo número que dedicarem a la vinguda de l'Orfeó fou molt ben rebut pel pùblic així com los programes anunciadors dels concerts, ahont lo nostre estimat amich D. Francesch Sugranyes demostrà una vegada més los coneixements artístics y'l bon gust que campeja en totas sus obres.

De tot cor lo felicitèm, per haver sapigut interpretar ab tanta justesa'l desitj dels organisadors de la festa.

L'espai que havèm dedicar a la ressenya de las festas de Poblet nos vedà extender tan com desitjariam. Nos acontentarem, doncs, consignant que tant a l'Associació Catalanista com per tot arreu l'Orfeó fou rebut y obsequiat com se mereix, quedant los orfeonistas molt satisfets y agrairats

del nostre poble, com ho demostraren ab los repetits viscas a Tarragona ab que's despediren tot contant lo nostre himne, quan lo dillums, en mitj d'un pùblic entusiasta, arrancava'l tren especial que havia de tornarlos a Barcelonà.

La festa de Poblet

Impresions

Dins del gran casal que simbolisa las glòries esplendents de l'antiga confederació catalana, s'hi ha celebrat la festa més memorable del catalanisme. Sota las voltas venerandas de son grandiós temple s'ha festejat la nostra ensenyga gloriosa, que s'ha arborat altre cop enllaire, triomfant, com sempre, entre mitj de crits aixordadors, invocant lo sant nom de la Patria, y de cantos divinals y sublims dedicats a la memoria dels nostres grans monarcas y héroes, honra de la rassa catalana, que per espai de tants segles han dormit son etern somni dins de las sagradas urnas funeràries de Poblet.

¡Quin espectacle més imponent y magestuós! Aquelles multituds de catalans apilotats dins de l'inmensa nau, anyoradors de nostras passades grandes, sadollats de patriotisme, lo cor palpitant de sentiment y exaltant ab los ulls llagrimejats las notes vibrants y armoniosas dels nostres cantos patriòtics, las tristes y planivòlves de las absoltes cantadas peral descans etern de las ànimes dels que guardan allí llurs mortals despullars; las paraulas encoratjadoras d'aquella ilusió de dama que en nom de las dònas catalanas entregava la bandera renascuda ab escalfor d'un patriotisme pur y noble; lo discurs eloquent de l'infatigable apòstol, president de l'Unió Catalanista, quinas paraules, a l'evocar lo recort que las cendres esparrigades per Poblet significan per tot bon català, impresionant fondament aquells quinze mil cors moguts per un sol sentiment; las estrofas del nostre himne, cantadas per l'Orfeó Català y després per tota la multitut allí congregada; y, per sobre de tot, la veu de l'Altissim en forma de tempesta terrible, com responden als clams de tristes de tot un poble al contemplar la grandesa de son passat y com alentantlo ab la coratosa esperança d'un pervindre brillantíssim.

A l'ensembs quina tristesa!

Mentre la nostra Patria va fer son dolorós calvari, escarnida, befada y mal ferida per los eterns enemicxs, lo símbol del nostre antich poder, de aquell poder colossal de la confederació catalana-aragonesa, del poble més gran y liure del món, resta quasi enrunat y saquejat per culpa de gent que ab lo sant nom de llibertat ha perseguit los fins més innobles y per l'indiferència d'un poble que'l informis que vá sofrir lo varen tornar impassible y escèptic. Poblet és avuy una trista recordansa; mans impuras de sers indignes varen profanar aquellas reliquias mentre Catalunya perdia la conciencia de son passat y'l horitzó de son pervindre's cubria de negra nuvolada. Hora és ja de que al mateix temps que anèm reconstituir la nostra Patria, girèm la visia enrera, pensèm en lo nostre glòrios passat y reconstituïm poch a poch los monuments que'l antepassats varen legarnos y que devem llegar nosaltres a las generacions venidores. Restaurèm Poblet y tornèm a refer com a bons catalans lo que destruïren los fills borts de la nostra terra. Cumplim la voluntat dels nostres reys, fem que descansin altre cop y per sempre en aquell sagrat lloc que'l triaren com a punt de repòs perque en vida ho sigüe d'amor y d'ilusions; restaurèm los seus sepulcres perque guardin altra vegada las seves cendres estimadas y perque poguem un altre dia ensenyar als nostres fills

ahont se guardan las despullars dels grans monarcas de l'antiga Catalunya.

Després, quan haguèm complert ab aqueix gran deu de patriotisme, podem tornar a Poblet a festejarhi la nostra bandera gloriosa que haurà triomfat una vegada més, la bandera regada ab sanch y que a Poblet varem jurar defensar fins a morir devant de las tombas sepulcrals que durant tants segles han guardat las reliquias dels nostres reys y antepassats més ilustres.

Jordi de Montnegre.

L'entrega de la bandera

A un quart de vuit del matí sortí d'aquesta ciutat lo tren especial que conduïa cap a l'Espluga als individus de l'Orfeó Català y l'inmensa majoria de companys y amichs nostres y molts señyors y señoretas que sentint com qui més un entusiasme viu y fervent per la festa catalanista, siguieren la nota més hermosa de l'excursió. Lò tren conduïa uns vuitcents excursionistes.

En totes las estacions de trànsit rebé l'Orfeó Català, molt especialment a Montblanch, una ovació grandiosa; però hon sigüí indescriptible fou a l'arribar a l'estació de l'Espluga, en quin andén s'hi encabíen milers de persones de tots los pobles de la comarca y de tots los punts de Catalunya; los coros y orquesta de la mateixa població, de Solivella y de Montblanch y representacions y comissions de tot arreu. Devant de la casa de la vila, cantà l'Orfeó «Lo cant de la senyera» y «Los Segadors», que foren rebuts ab deliri per aquella multitut inmensa que omplia de gom a gom carrers y plassas.

A las onze arribà la comitiva a Poblet, omplint poch a poch aquella gernació d'adoradors de la Patria los clausres y l'iglesia. Per sobre los sepulcres, enfilats a las columnas, dalt dels rosetons y altars, s'hi veia gent entusiasta de presenciar aquella festa grandiosa, y sense temor a equivocarnos, podem assegurar que a Poblet s'hi havien reunit unes quinze mil persones. Comensà la festa ab «Lo cant de la senyera», després del qual lo vis-president senyor Moragas dirigi la paraula al pùblic, pronunciando un breu y sentit discurs. Després, se cantà «Lo cant dels auells», «L'Emigrant» y's llegí la poesia «Poblet», d'en Guimerà, y'l pùblic, que escoltà totes las composicions ab religiós silenci, las aplaudió y festejà.

A l'acabar de llegir-se un discurs d'en Picó y Campamar, s'executà una absolta de Victoria, quinas nots graves y superbas resonaren ab entonació per las esquerdades voltas, evocant en elles veus perdudes d'altres èpoques llunyanas en que'l monjos degueren deixar sentir en aquells mateixos llocs los seus cantos sepulcrales.

D. Agnès Armengol de Badia, president un grup de dames y pageses catalanes, aparegué portant la bandera catalana, y al moment d'entreigarla per mans de son president a l'Unió Catalanista, recità magistralment la següent poesia:

En lo sant nom de Déu;
germans, teniu, rebèu;
sagrada us la donám,
bons cristians guardèu.

Radiant com sol ixent que aclara monts y planas,
Ella durà la llum
a vilas y cabanas;
la llum de llibertat
que regenera ls pobles,
que d'òprimits servents
los torna grans y nobles.

En lo sant nom de Déu;
patricis, accepteu;
honrada us la oferim,
bons catalans honràu.

Las vostras mares som,
mull

qui d'Ella us fem present honestas y senzillas; som la veu de l'avior que us clam! —Fills revetlluvos; a son sagrat resser uniuvos, defensuvos! —

En lo sant nom de Déu;
rassa de braus, prenèula;
gloriosa us la entregam,
triomfant enarborèula!

Don Joseph M.ª Roca, president de l'Unió Catalanista, contestà ab lo breu y enèrgich discurs que insertèm a continuació:

«SENYORA:

L'*«Unió Catalanista»* vos agraeix des de lo més pregón de la seva ànima catalana la preuada Bandera que las dònans de la nostra Catalunya han teixit tiranisant la patriòtica llenadora d'un poble a l'altra per que sia grandios mantelli que abrigui a tots los catalans de bona voluntat.

Grans mercès a vos, ilustre dama, y grans mercès a vostras germanas en Patria Catalana. L'*«Unió Catalanista»* vos fá serment de trasmetrer, si bé ab lo mateix or potser ab més sanch encara a vostres fills, aquesta Bandera que ns entreguèu, tres voltas Santa: Santa pels recorts sagrats que simbolisa; Santa per ésser fet a sengles brins de seda eixits de cors de dònans catalanas, y Santa pel fi sublím a que está destinada, porque ella será la redemptora de la Patria.

Sobirans que bastíeu a Poblet! Reys d'Aragó de nissaga catalana quins espírits avuy sembla que papallonejan per aquestas runas estimadas! la Bandera que passejaren triomfant per mar y terra, la que fereu estimar dels vostres vassalls y respectar dels contraris, ha renascut de sas cendras y ha volgut voltejar per primera vegada en aquestes reliquias de la nostra nacionalitat. Jo vos prech en nom de l'Unió Catalanista, que vostras ànimans visquin ab nosaltres pera que poguèm sostenerla sempre triomfant, sempre gloriosa.

Comte d'Urgell: víctimas de Joan II y de Felip IV, y vosaltres que us diguerieu Joseph Moragas y Bach de Roda y Rafael de Casanova y tots los defensors de les llibertats de la terra, la vostra sanch generosa no caigué en terren xorch, la llevor sembrada a Casp ha tret florida, mièuela, quina flor més gemada y més hermosa! Regada ab sanch res té d'estranys que nasqués ab sanch barrada...

Catalans! L'angel de las nostras llars, lo qu'en agombola de petits y ns bressola ab cansons de la terra, lo que ns assadolla d'amor y ab nosaltres compartheix alegrías y tristesses, lo que saludem ab lo nom inefable de filla, d'esposa y de mare, nos recorda que tenim Patria, però Patria única, sola, indivisible, simbolizada en aquests quatre pals de sanch sobre camp d'or, defensats pel gloriós caballer Sant Jordi del dragó que rastrejant dessobre d'ells pretent entelar la seva pureza inmaculada. Estimèmila tots aquesta Bandera, venerèmila tots y defendèmila: que ella, és la Patria. Ab nostres brassos estrenyèmila sobre del nostre cor mentres bategui, y quan vinga la mort que fentos de mortalla'n abrassi a nosaltres.

Catalans, germans meus! Ja tenim Bandera!
Catalunya! Aixecat y camina!»

**

Entre mitj d'entusiastas y interminables aplaudiments s'aixecá la Bandera, y quan l'Orfeó ab una precisió y armonia incomparables, entonà el «Cant de la Bandera», l'entusiasmésm's transformà en deliri, deliri patriòtic com may a la vida n'haguèm vist d'altre. En lo mateix moment serpentejaren alguns llampes de l'bruixat dels trons repèrcut per aquells llochs sagrats com si Déu associantse a la festa de nostre poble volgués ferla més grandiosa.

A prechs de la multitut l'Orfeó cantà «Los Segadors», y una onada de sanch generosa y noble s'empujá als cervells, saturada d'amor a tot lo noble y gran de la terra, respirant entre mitj d'aquells murs gravats de páginas glòriosas de nostra historia, quelcom de l'orgull llegítim y la satisfacció hermosa de nostre passat; y després, quan l'idea del present s'oferi com contrast horrible als ulls de la intel·ligència, un crit de ràbia s'escampà y morí a las golas al temps de naixer. Lo nostre hermós himne que may nos havia conmovut tant com cantat pels orfeonistas y aque'la inmensa massa coral dins d'aquells murs sagrats, nos omplí d'emoció y d'esperança entreveient per la nostra terra un pervindre de glòria.

Després anà desfilant aquella inmensa gentada; de l'estació de l'Espluga anaren surtint trens y més trens tots farcits de gent que s'emportava un recorrt gran d'aquella emoció que no s'experimenta més que un cop a la vida, y en las estacions de trànsit tota la comarca en pès despedida ab gratitud y deliri als campions de l'idea nova, als defensors de la Patria.

L'Orfeó a Poblet

La política cantant va molt bé, mes si canta l'Orfeó l'efecte és ideal.

L'acte solemne, grandios, sublim, celebrat a Poblet tindrà resultats y es ben probable que consti en l'Historia. Constarà que un aplech considerable de milers de catalans, atrets bona part d'ells per la màgica de l'Orfeó, van presenciar l'entrega d'una senyera de las dònans catalanas a l'Unió Catalanista. Senyera que serà signe d'unió.

Unió, unió, santa qualitat difícil d'obtenir en una rassa tan individualista com la catalana, que té'l defecte de la exageració d'aquesta gran virtut.

L'Historia contará un fet notable. La senyera rebuda per l'Unió Catalanista, va produir un efecte d'unió sorprendent; los catalans tan individualistes per naturalesa, van sacrificiar las exageracions de l'individualisme; las flaquesas del personalisme y las petitas diferencies d'opinió, per unirse en esfors comú.

Aquest fet sobrenatural sols s'explicá per l'influencia sugestiva de lo que representa la senyera. La senyera representava la dòna catalana y la dòna—àngel vingut sobre la terra per portarhi un trosset de cel—pot molt quant sab fer valer la seva influencia.

Y va passar—és l'Historia qui ho contará—una sorpresa universal. Un poble que deyan que era mort, resucità per l'esfors de l'unió y la sorpresa fou sobre tot gran pels mateixos catalans al veures units.

Per l'unió's realisà l'ideal d'autonomia molt més aviat de lo que's podia esperans, y l'autonomia honradament practicada donà días de prosperitat y grandesa, no sols ja a Catalunya, no sols ja a Espanya, sino a tota la península Ibèrica.

TARRAGONA

Discurs que endressà a l'Orfeó Català son Vis-'President D. Vicens de Moragas ab motiu de la vinguenda d'aquella institució a Tarragona, y que fou llegít per son mateix autor en la Conferència donada en l'Associació Catalanista d'aquesta ciutat lo dissaple, 30 de Maig.

Lo primer de que us vull parlar és del cel, del mar y de las montanyas que voltan Tarragona. Es lo més antic que's veu a Tarragona, y permaneix tal com ho va deixar la mà de Déu. Lo cel és molt blau, la mar és molt blava y las montanyas també són blavas. Es que l'aire ho domina tot ab una prepotència maravillosa; l'aire és lo verdader amo de tota aquella naturalesa inmensa.

Se'n veu molt de cel desde Tarragona, y's veu molt mar; las montanyas són molt lluny: Com més cel hi ha més blau se fa, y la mar no té més remey que emirallarlo, tornantse blava. Las montanyas li fan lloch, allunyantse, allunyantse, y l'aire, que tot ho ompla, las pinta de blau. Es tant lo que'n arriba a ésser d'amor l'aire, que, quan está quiet, lo seu color se fa més intens, y quan se mou, tot ho fà net, tot ho aplana.

Si veyu que la mar brama y que salta escumejant y plena de rabia com si's volgués menjar la terra, penseu que és l'aire què'l castiga fuetantelo de valent fins a deixarlo manso y aplanat. Si veyu, cap a ponent, gran nuvolada que semblan venir en sò de guerra a robarli la volta del cel, ab colors de soch y rojors d'infèr, com sol succeir a l'hivern, no tiniguè por, és senyal de que l'aire guanya, y que, furient com ve, crema tot lo que toca y desfà tot lo que troba. Y aquells sochs y aquelles rojors no són més que resplandors de la glòria d'aquell vent que imperialment domina sobre'l Camp de Tarragona. L'endemà trobaria altra volta'l cel blau, la mar blava y las montanyas blavas.

Lo que jo us acabo de dir ab lo meu entusiasme y la meva passió pel Camp de Tarragona, la parla popular us ho dirà en termes de mofa: «A Tarragona manxan».

Donchs, bé: aquell imperialisme de l'aire, que tan sovint ho arrasa tot, ha deixat los turrons del voltant de Tarragona, tan aixuts y rònechs que la gent d'aquella terra no té més remey que aguantar que li diguin: «Tarragona, terra rònega.»

Vosaltres, que veniu per primera volta a Tarragona, sapiguèu que, potser per gracia d'aquella escombrada tan furient que tot sovint hi passa, los voltants de la ciutat permaneixen aixís mateix com los varen veurels primers que l'habitaren en los temps que l'humanitat comensa va sa historia; això és, explèndits y lluminosos de lluny, rònechs de la vora. Velshaquí la característica de

Tarragona: la *perpetuitat* de las cosas grans y de las formes rònegas.

No creguèu que per tot arreu sigui aixís, y sinó penseu en Barcelona y sos voltants. De l'aire pur ben poch se'n pot saber: boiras y fums de ciutat plana, gran y treba'ladora. De la mar, casi que no'n veiem més que retalls voltats de molls, y las montanyas són tan a la vora y tant hi fan ab ellas los paletes, que perdren la fesomia y aviat semblaran munts de desferrs blancs.

¡Qué diferent qu'es a Tarragona! Lo cel conserva sa pureza. Res de boiras, ni de fums negres; ni bat de clavagues, ni sorolls de tràfich. Guaitèu la mar, y podràs ab la vista seguir horas y horas de costa sense veure res que no sigui de Déu.

«Y'l Camp? Prou sabèu que n'hi ha de pobles y més pobles al Camp de Tarragona; donchs no'n veurèu ni un; tots s'han quedat arraserats pe's plecs de la terra, pera que l'innombrable paisatge que Tarragona ovira no perdi l'immensa magestat que Déu li va donar ja lo primer dia.

Sí que se'n veu un, y ben a la vora. Un que s'ha pensat en la grandesa de la mort y en l'eternitat de l'altra vida: és lo cementiri. Si'l veyu, penseu que allí hi jauen las despullas del que fou en Joseph Yxart.

Quan tornèu la mirada cap a la ciutat, veureu los turrons pelats, ahont la roca viva reganya per tot arreu, tal com van sortir a la cara de la terra en lo tercer dia de la creació. Penseu, donchs, que trepitjà aquellas mateixas pedras que varen trepitjar uns descendents de Noé en lo dia memorable en que, nascudas ja las diferents llengües de l'humanitat, varen arribar a nostra patria; y recordeuvs de las primeras paraules de la Gramàtica d'en Grandia: «Los primers habitants de Catalunya parlavan. Sa llengua és la primera parlada a Catalunya.»

Si las rocas, que són las més antigues pedras de la ciutat, van apareixer en lo tercer dia de la creació, los homes que las van trepitjar per primera volta, és ben segur que pertanyian al tercer dia de l'humanitat. ¿Quan era això? No's pot pas comparar per anys, per arribarhi. Ni per seglels. Heu de comptar per milenars. «Quants milers d'anys fà que v'neixer Tarragona? Tornemho a dir, ab frase bíblica: en lo tercer dia de l'humanitat. Això conserva tota la grandiositat que tenen los días de la creació. Devant de l'Obra de Déu, ¿qué són los milenaris? Per això Moisés, de cada acte de l'Obra de Déu, ne diu: *Un dia*.»

Tarragona v'neixer en lo dia en que Jehovà va confondre las llengües al peu de la torre de Babel y desde allí v'expargir als homes per sobre la cara de la terra, segons diu Moisés en lo capítol segón del Gènesis.

Y que devia ésser aixís ho dóna a entendre la nostra llengua, en la que s'hi conservan noms que són idèntics a altres que també citan al Gènesis. Abraham v'na sortir d'un poble que's deya *Ur*, y nosaltres encara tenim a Cerdanya un poble que's diu *Ur*; y s'ho diu per rahons filològicas que demostran l'identitat de tal paraula.

Donchs bé: no creguèu que, parlant de Tarragona, sigui cap despropòsit mentar los temps de Abraham. Nò, perquè Abraham v'ha ésser contemporani dels pobles que van alsar aqueixas colosalas murallas que se'n diuen murallas ciclopicas. Y es ben cert que Tarragona havia sigut habitada abans de que fos guardina de tan formidables defensas, segons demosta en Guillen-Garcia. Ja ho veyu: las murallas ciclopicas corresponen, per lo que's pot pensar, al segon dia de Tarragona. «En quin milenari som d'aquella història? Pot ser que fà d'això *quatre mil anys*. Devant d'aquella idea, repàrreu una estona lo que heu vist y lo que's pot veure. Las catedrals són més que joventas, són nenes. ¡Y tal! Si no tenen més que sis, o set, o vuitents anys y encara no estan del tot desenvolupades. ¿Y las obras dels romans? Són de bona edat; n'hi há que encara no'n fà dos mil que són fetas.

Anèu a Roma y tot lo que veureu resulta, si fà o no fà, d'aquella mateixa edat. Tot hi és del dia nou de l'humanitat, del dia que v'ha després del naixement de Nostre Senyor Jesucrist. Ja ho veyu: Roma, la ponedora eternitat de Roma, no vos podria ensenyar a la llum del dia las penyors de la seva antigüetat com Tarragona!

No vull dir que no las tingui. No més dich que no las pot pas mostrar a la cara de la terra. Són totas soterradas.

Perquè Roma no té pas aquell vent tan prepotent del Camp de Tarragona, no té aquell vent que's cuida tan sovint de fer aquells dissipates fenomenals que escombran tota la pols y

assecan tota humitat. Ben al contrari. A Roma, la terra vegetal s'hi eria ab una luxuria tan exuberant que tot ho colga; y això veureu que las obras dels temps més darrers dels emperadors estan enterradas per aquella terra que v'creixent, creixent, sens parar mai. Per això fins un tròs de l'innombrable Colosseu estava colgat y'l Foro no's podia saber ahont era. Per això totes las antigüetats de Roma han tingut d'ésser descolgades com si fossin part d'a tra Pompeya.

Donchs Tarragona, sech y net de tota pols, vos ensenyarà, com vos deyea, las rocas vivas que li fan de fonaments, y això podeu veure la arrancada de las més magnífiques muralles que's poden contemplar al món. Mirèu bé aquellas socalades d'immenses pedras grosseras que posser fà quatre mil anys que voltan Tarragona. Penseu que defensat per tan formidable muralla s'anava caracteritzant lo poble català, y estimeu bé aqueixos rochs tan venerables, que són terra de la nostra terra. Perquè las rocas de Tarragona no'n van tenir prou de servir de planta del nostre casal, nò, sinó que's van posar dretas y afilarades per fer lo baluart de la nostra defensa; y això las trobareu encaixa, valentes, incommòbiles, per significarlos la perpetuitat de la nostra patria.

Veieu, a més a més, en elles lo símbol de lo que són la nostra llengua, perque diu en Grandia en sa gramàtica: «Las llengües anteriors a la llatina existien ja, menys ricas de formes, però més abundants d'arrels, y sobre tot més senzillas.» Donchs apreñeu bé, mirant aquelles pedras, que, per aquelles mateixas horas, la llengua catalana tenia ja posadas les seves arrels, «menos riques de formes y més senzilles», però incommòbiles.

No ho creguèu que'l català sigui fill del llatí. Nò, quan Roma mostri, que v'ha tenir muralles ciclopicas, confesarem que eram germans. Lo que hem de confessar és que, mentres las muralles ciclopicas de Tarragona permaneixen segles y més segles y fins milers d'anys guardant la nostra terra, la civilisació romana se feya gegantina y cobria tot lo món coneugut ab son mantell de pòrpura.

Això podreu veure la magestat de Roma expressada per aquelles immenses cortinas de las muralles romanes de Tarragona. No arrenca pas de terra. «Sabeu què vol dir això? Que ja hi havia arrels venerables que se feyan respectar. No v'ha pas arrasarho tot l'invasió romana.

Ben lluny d'això. Lo poble romà no era pas devastador: era colonizador, per això v'era ser tan gran y v'ha viure tants segles.

Y Roma portà la seva portentosa civilisació a Tarragona. Y Tarragona, la ciutat perpètua, ne guarda las planas d'aquell tròs d'història. «En quina hora'n som? cal preguntarse. Han passat més de dos milers d'anys desde allavors. Era l' hora en que Cartago havia d'ésser retuera; y per això els soldats del Gran Scipió van sobrejequar la nostra terra.

Veureu, donchs, un gran tròs de muralla que's considera dels temps dels Scipions, y un altre tròs que es del temps d'August, y un altre tròs que es del temps d'Adrià. Com qui no diu res. D'un cop d'ull veureu la obra de cincents anys. ¡Què són pera Tarragona cincents anys! Són un dia de la seva vida: lo portentós dia romà.

Mirèu bé aquelles pedras. Això com las grolleras de la socalada representan las arrels de la nostra llengua, las dels temps romans representan las branques que d'aquelles arrels reben la sava. Penseu-ho bé: las muralles romanes tenen per basament las pedras ciclopicas, y aqueixas tenen per fonament la nostra terra. Las muralles romanes també són part de nostra defensa, y ab lo seu gran pes donan més forsa y més lligada a las que van a sota. Contemplant tanta fermesa se sent en l'ànima una alegria inmensa. Si la llengua nostra és tan forta, caldrà, donchs, pera engranarla, que s'esberles la terra.

Aquelles muralles tenen, desde la seva primera hora, guardians que may s'adoren: són las torres que guardan las portes. Un n'hi há més ufano que's altres y que v'ha ser coronat de marlets y matacans en la Edat Mitja: és lo rey d'aquells guardians. Vetaquí que, sense haverne esment, havèm saltat ja mil anys més de l'història de Tarragona; mes no cal anar depressa, perque'l imperialisme romà volen una estona més de reverència.

Tant, que ja abans d'arribar a Tarragona, nos fan a saber, ab monuments de pedra, que van venirhi triomfalment, y que las seves despullas van ésser aquí glorificadas. Per això, tot fent camí, se pot veure, en

la carretera, cap a la dreta, l'arc de Barà, per sota del qual van passar las legions romanes los seus carros peradors de la gran Roma.

Més aprop de Tarragona, y entre uns quants pins migrats, una torre commemorativa o funerària: la *«Torre dels Scipions»*.

Mirèu l'absis, les portes petites d'entrar y'l claustre y podréu arribar a concebir los sentiments del segle XII: fortalesa y reculliment. L'absis té quelcom d'obra de defensa, y'l claustre vos farà pensar en l'austeritat de la vida cenobítica. Lo que havia sigut *arc romà*, lo quartel de les legions romanes se vā convertir en convent dels agustins que havian de guardar lo nou temple.

Voldria que hi poguessiu estar horas y días en aquells deliciosos claustres, y que hi pogués cada hū de vosaltres ronder sol, sense pensar abres, sense anyorar res, sense desitjar res. ¡Com fruiriau de la santa tranquilitat que tot ho ompla! ¡Qué n'és de lluny del nostre món aque l'loch de repòs! ¡Sabèu quina veu s'hi sent? La de las campanas. Però anèm caminant, que ja som al segle XIII, lo segle en que's vā tancar l'innmensa volta.

Es tant lo que m'admiра, és tant lo que estimo la Catedral de Tarragona, que quan passo temps sense vèrela, fins l'anys. ¡Quin temor que tinch de que no us podré explicar lo hermosa qu'és!

Lo frontis ¡qué n'és de grandios y de senzill! Se pot dir que l'omplen tot dos motius arquitectònichs: lo portal y la rosa de las vidrieras. No hi miréu pas a dalt de tot, que vos farà pena: no està pas acabat. Gosèu del gran portal, d'aquell inmens portal, que té, al mitj a la Verge Maria ab lo nen Jesús y, als seus voltants, apòstols y profetas, esblanquats uns y rojenchs los altres, com guardas gegantins que may s'adormen. Perquè'n faltan uns quants sabeu que diu lo poble? Que n'ha de fugir un cada centuria. ¡Si fins ara pensavam en los milers d'anys que han passat, ab aqueixa fantasia popular, comensem a pensar en los milers d'anys que pera Tarragona han de venir; perquè n'hi ha molts de Sants a la fatada!

Entrèmhi a la Catedral, que ja és hora. Jo compto que, en arquitectura, la Catedral de Tarragona és com, en música, una sinfonía de Beethoven, o la missa del Papa Marcelo. Robusta, ferma, enlairada, espèndida. Fins perquè la comparació resulti més apropiada, al meu veure, la podreu contemplar en fragments de caràcter ben diferent, de la mateixa manera que podèu disfrutar d'un «alegro», o d'un «adagio» de Beethoven, o bé del «Gloria», o del «Credo de Palestrina.»

Entraréu y trobareu las naus immensas, ab feixos de columnas colossals que aguantan las voltas portentoses. Tot és molt clar de color, y está plè de una llum blanquissima, en aquell primer tròs. Sense voler, vos hi quedaréu aturats, no pel reculliment, ni la devoció, sinó perque sembla un monument posat abans de entrar al temple de Déu pera preparar l'esperit al sentiment de grans.

Los quèl varen aixecar pot ser van tenir un presentiment: lo de que

havia de servir de monument sepulcral del Gran Rey de Catalunya, d'en Jaume'l Conqueridor.

Sant Pere es sota la cúpula del Vaticà. La cúpula dels Invàlids s'alsà pera cubrir la mortalla d'un Napoleó. Donchs, pera glorificar las grandes del Rey en Jaume, contemplèu las voltas de la Catedral de Tarragona.

Estich cert que allí sentirà un goig y un greu. Lo goig, de saberlo en lloch tan colossal, y'l greu, de trobarlo en ataut tan impròpi. Y és que està esperant l'hora gran de la resurrecció de Catalunya pera recobrar la seva magestat reposant al bell mitj d'aquel gran quadro. Mentre, ja podèm anar caminant a encomanarho a Déu, perque si aquell de Catedral era'l Gloria, nos anèm acostant al Credo jcom que trobareu la Catedral posada en creu!

¡Y quin creuer! Ara sí que diréu que som al temple de Nostre Senyor Jesucrist. La llum blanca del devant hi arriba esmortuida, y podèu alsar los ulls enllaire, ben alts, ben alts, fins al simbori d'armoniosas vidrieras; y ben lluny, ben lluny fins a las grandiosas rosas de flamejants colors. Allí trobareu lo lloch de la devoció; a un cap, lo Sant Crist de la Salut; a l'altre cap, lo Santíssim Sacrament, que sempre sia alabat.

Quan sentirà que la vostra ànima està disposta pera parlar ab Déu, reseu un Pare-Nostre per l'ànima del Rey en Jaume. Ab un sol moviment de l'ànima faràu acte de fè, de patria y d'amor. Després gireràu los ulls cap a la Verge Maria que és a l'altar major, com a reina y emperatriu, sota'l dossier de maravillosa filigrana y volada de las més preuadas imatges de l'escultura gòtica. L'altar major és la joya més riquíssima que's tanca dins d'aquella inmensa Catedral.

Quan sortirà al carrer, còm vos plaurà aquella tranquilitat, aquella serenitat dels voltants de la Catedral, com comprenderà que, allí dalt, al cap més alt del formidable campanar, hi toqui la Capona ab una calma y una solemnitat que may s'acaba!.... Y vo'tant, voltant, pels carrers de la part alta, pot ser que pensareu en los días de la Setmana Santa, sobre tot si tornèu cap a la piazza ahont hi há Castell de Pilat.

Allí, a la voreta, modest y reduït, hi há Nazaret. ¡Pilat y Nazaret! Dos noms que fà prop de dos mil anys que ja's van trobar ben a la vora, allí en aquellas terras d'hont nos v'el sol. Donchs, lo Pilat veu a Tarragona cada any surtit de Nazaret al Nazareno, y passar pe' seu devant, assortat, coronat d'espinas y clavat en creu.

Aixís, si fossiu a Tarragona la tarda del Divendres Sant, que hi ha professó, podriàu contemplar un gran espectacle. Podriàu veure com la lluna surt del mar, roja y embotornada de tant plorar; vé de Jerusalèm y torna a veure l'arena de l'anfiteatre tenyida de sanch dels gladiadors, y se troba que Pilat deixa que surtin

de la presó los que són Barrabás, y permet què alsin en la creu al bon Jesús. Sent lo burgit dels de la plassa y segueix lo rech de foch que omple los carrers. Més, a mida que vā pujant, se vā serenant la lluna, perquè troba que tot s'ha calmat y que la ciutat està adormida. ¡Es que somniava lo que vā passar fú dos mil anys!

Allàvors, la lluna's complau visitant un dia més a la qui coneix fá milenaris, y després que la llum de la seva castetat ha reposat per bella estona en los deliciosos claustres se'n vā, tota confiada, mirant als sonaments de l'altre campanar, que s'axecarà qui sab quin segle, pera enlairar las campanas, que han de cantar las horas dels mileners que venen.—VICENS DE MORAGAS.

NOVAS

L'autor del projecte, que tant preocupa a Tarragona, de la portada de bous argentins en grans cantitats a nostre port, Sr. Artal, ha continuat sa activa propaganda a favor de l'esmentat projecte, donant conferències en l'*Ateneu Tarragonense de la Clase Obrera* y a la Federació Obrera.

Ja compost hem tingut de retirar l'article que a aquesta important qüestió dedicavam, puig la resènya de l'estada de l'*Orfeó Català* a Tarragona y a Poblet nos ha près la major part de l'espai de que disposavam.

Preguem donchs als nostres lectors que ns dispensin si allarguem fins a la vinent setmana lo tractar de l'assumpto del bestiar argentí.

A un estimat company nostre li fou robat un preciós rellotje d'or mentre estava esperant a l'*Orfeó Català*, dins de la sala de tercera classe de l'estació de Fransa.

Per cert que a l'apressar-se'l nostre amich a posarho en coneixement del quefe de policia, aquest ab una falta d'atenció que no haurà après segurament en terra catalana, li contestà fem brometa:

—*Habrà sido algún orfeonista!*

Aquesta contesta ofensiva y impropi d'una autoritat, la desprecíem com a catalans y com a entusiastas de l'*Orfeó*; y no duptèm que's degué convertir en remordiment pera'l mateix quefe, quan tingué noticia de que mentres ell *vigilava* als orfeonistas, los lladres havian saquejat lo pís del conegut farmacèutich Sr. Casas.

Compadexèm de tot cor a las víctimas de l'imprevisió de nostra polícia.

S'estant fent treballs pera organizar en aquesta ciutat un *Orfeó*, hiventse ja inscrit a l'efecte bon número de senyoretas.

Molt nos plaurà que l'idea arribés a realisarse, puig lo cultiu de la música es una de las cosas que més contribueix a enaltir la cultura y'ls bons sentiments del poble.

—*Agent: D. Román Musolas*
Carrer d'Apodaca, 33.—TARRAGONA.—Teléfono, núm. 34

Hotel TERMINUS

282, ARAGÓ, 282

devant del baixador del Passeig de Gracia y aprop dels tranvías

BARCELONA

Gran confort y gust artístich en totes las dependencias

RESTAURANT Y COLMADO

a disposició dels viatgers que hagin de marxar o arribin en los trens que a cada moment paran al baixador.

Gran Cafè de las SET PORTAS

Piazza d'Olózaga, núm. 10

TELÉFONO N.º 15

La legítima cervesa danesa

NYCARLSBERG

(sense alcohol)

A pessetas 0'75 la botella

Se serveix a domicili

Dimecres tindrà lloch en l'Iglésia de St. Joan los funerals pera'l bé de l'ànima de D. Josepha Ciuró, quina mort ocorreguda'l dia 28 de Maig, fou sentidíssima per las moltes persones que s'honorava ab son bell traç y pogueren apreciar sus virtuts.

A la seva apreciable família endressèm ab tal motiu l'expressió de nostre sentit condol.

Hem tingut lo gust de saludar a l'aplicat jove D. Angel Rabadá, fill de nostre bon amich y colaborador lo conegut metge D. Anton, qui després d'haver obtingut brillants resultats en los examens del quin curs de medicina, ha vingut á Tarragona per passar las vacacions al costat dels seus pares.

TIP. DE FRANCESCH SUGRAÑES, COMTE DE RIUS, 9

SVENSKA LLOYD

LINIA DE VAPORS DE LLOYD SUECH DE GOTHEMBURG

SERVEI BI-MENSUAL ENTRE TARRAGONA Y LOS PORTOS ESCANDINAVI

Lo vapor suech **Norge**, sortirà del dia lo 10 de Juny, admesent, cárrega pera Marsella, Gotemburg, Copenhagen, Estocolm, Cristiania, Bergen, Malmö, Helsingborg, Norrkping, Gefle, Sundsvall Stettin, Danzig, Koenigsberg, Libau, Riga y demés ports de Suecia, Noruega, Dinamarca, Alemania y Russia.

Lo despatxan sos agents Srs. Boada germans.

Pera Valencia, Alacant, Málaga, Cádiz, Galicia, Asturias, Santander y Bilbao, sortirà d'aquest port lo dia 11 del corrent lo vapor **Joseph**

Roca, son capitá Company, admesent cárrega y passatgers pera dits ports. Songent: D. Joseph M. Ricomá.

Companyia Valenciana de Navegació

Línia regular de grans y ràpids vapors

Espanya, França è Italia

Vapors de la Companyia

Sagunto, Alcira, Játiva, Grau, Martos, Cabanil y Denia

Sortidas fixes y setmanals del port de Tarragona, directament pera **Marsella y Génova** los dimars de cada setmana esca-

la quinzenal a **Llorena**.

Pera **Valencia, Alacant, Almería, Málaga, Algeciras, Cádiz y Huelva** los dijous de cada setmana.

Viatges extraordinaris a **Marsella y Niza**.

S'admet passatge y cárrega á nolis reduits.

S'admet cárrega ab nolis seguit y coneixement directe pera New-York, Nápolis, Baril, Siracusa, Messina, Catania, Palermo, Cagliari, Venècia, Malta, Triest, Fiume, Odessa, Braila, Galata, Alexandria, Port-Said, Suez, Aden, Bombay, Singapore, Hong-Kong, ab trasbord a Génova.

Agent: D. Román Musolas

Carrer d'Apodaca, 33.—TARRAGONA.—Teléfono, núm. 34

Ibarra y C. de Sevilla

Línia regular de grans vapors

Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Almería, Málaga, Sevilla, Cádiz, Huelva, Vigo, Marín, Villagarcía, Carril, Corunya, Ferrol, Rivadeo, Gijón, Santander, Bilbao, Pasajes San Sebastián, Bayonne, Bordeaus, Nantes Dun-Kerque, Havre y París.

Sortirà d'aquest port lo dia 11 de Juny, lo vapor **Cabo Nao**, son capitá D. C. Echevarría, admesent cárrega y passatgers pera los citats ports.

Lo despatxan sos consignatari D. Marián Peres.

Donya Josepha Ciuró Domenech

MORÍL DÍA 28 DE MAIG

Havent rebut los Sants Sagments y la Benedicció Apostólica

(A. C. S.)

Sos afllits, espòs D. Enrich Puigventós Folch, germans D. Francisco, D. Antón, germana política D. Ursula Magrané (ausents), nebodas D. Josepha, D. Maria Ballart Ciuró, sos oncles polítichs D. Joseph Folch, D. Tecla Pié viuda de Folch (ausent), nebots, cusions y demés parents (ausents), al recordar als séus amichs y coneuguts tan dolorosa pérdua, ls pregan la tingan present en sus oracions y se serveixin asistir als píos sufragis que pera'l bé de la seva anima se celebraran dimecres dia 10 del corrent a las 10 y mitja del matí a l'Iglésia de Sant Joan, per lo que rebran especial favor.

Tarragona 7 de Juny de 1908.

Lo dol se despedeix a l'Iglésia.

No's convida particularment.

Xarop de hipofosfats CLIMENT

La llegítima marca "SALUD"

Srs. Climent y C.^a—Tortosa.—Molt Srs. meus: Lo Nen X. de tres anys, sofria desde més d'un any d'una escròfula crònica. Cansat d'usar sens cap resultat quantas Emulsions y reconstituyents se precontinen per aquí cassos, vaig ensejar los Hipofosfats Climent, trobant consol lo pacient, ja en lo primer frasco y molt prompte la curació completa.—Dr. Vilanovà, Catedràtic de Barcelona.

Srs. Climent y C.^a—Tortosa.—Molt senyors meus: Puch'assegurarlos qu'en tots los cassos d'**Asthenia** presents a la meva clínica a causa d'affeccions genitales provinents de la falta de fixesa de les viscera abdominals (Enteròptosis) lo **Xarop Climent marca SALUD** m'ha donat inmillorables resultats.—Dr. Gibert, Especialista en parts y malalties de la dona.

Exigeixis lo llegítim **Xarop Climent SALUD**, únic aprobat per la Real Academia de Medicina de Barcelona, puig s'en expén altre del mateix nom.

Srs. Climent y C.^a—Tortosa.—Molts senyors meus: Haventse presentat a la meva clínica la Sra. D.ª N. N. afectada de **Cloro-anèmia**, ab irregularitat en la menstruació, mancada de gana y de forces, vaig prescriurel lo **Xarop Climent marca SALUD**, y foren asombrados los resultats, doncs en poch temps cobrà appetit y forces y se li regularisaren las reglas.—Dr. Letamendi.

Ovi

Lecitina

Giol

(Lecitina de rovell d'ou)

Tónic. Reconstituyent

Antineurasténich

Horas de classe.—PINTURA.—Classe per noys: De set à dos quarts de nou del matí.

Classe per senyoretas.—Dedos quarts de dues a les tres de la tarda.

DIBUIX.—Pera senyoretas: A la mateixa hora de la classe de pintura.

Pera noys: De set à dos quarts de nou del vespre.

GABINET Y CLÍNICA DENTAL

DE
A. PONS ICART

SAN AGUSTÍ, NUM. 21, PIS SEGÓN. TARRAGONA

Tractament especial de les malalties de les dents y genives.

Extracció de dents, caxals y arrels sense dolor.

Especialitat en emplasters, employmates y orificacions.

Perfeccionament en la construcció de pessas y dentaduras de totes classes.

MAQUINARIA

agrícola, industrial y vinícola

Complert assortit en ferreteria

MARCELÍ VICENS

APODACA, 27, TARRAGONA

Unich representant en aquesta província de l'important casa de Barcelona, Srs. Ignaci Sanpere y C.^a, constructors d'aradas y bògits pera ondas llaurades y demés màquines agrícoles.

Lo Camp de Tarragona

SETMANARI CATALANISTA

6 Redacció y Administració: Mendez Núñez, 6

Tarragona, trimestre..... 1 pesseta
Fora..... 1 »
Extranger..... 2 »

Número d'avuy..... 10 cénts

Anuncis a prèus reduïts

EMULSIÓ NADAL

Única que conté'l **80 per 100** d'oli pur de fetge de bacallá

Aprobada y recomendada per las Academias de Metges y Apotecaris

LA MELLOR:

LA MÉS AGRADABLE

Ayqua naf SERRA

La Joya del Centre Establiment de begudas

JOSEPH RIOLA

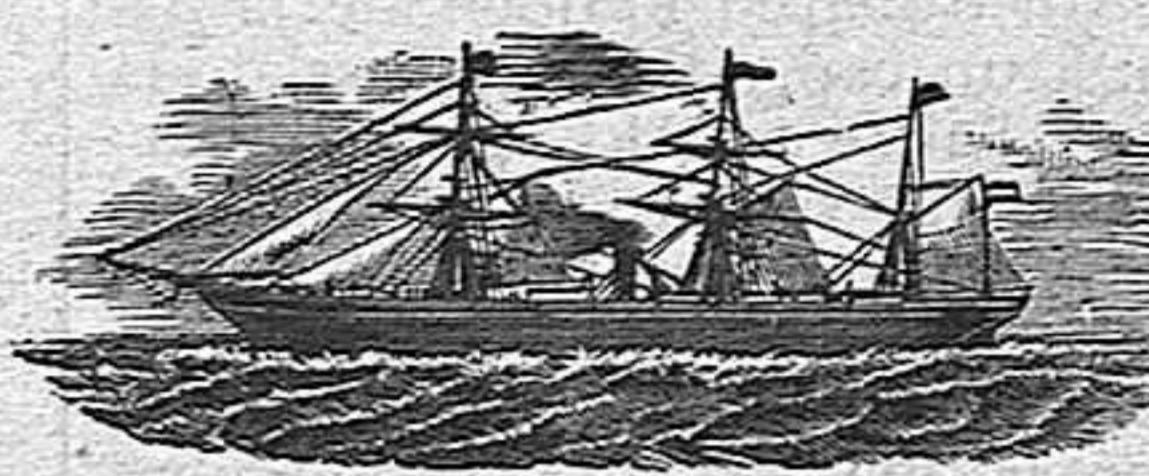
Tarragona.—22. RAMBLA DE SANT JOAN. 22.—Tarragona

Cervesa fresca **Moritz**, rebuda diariament de la fàbrica.

Horxatas y xarops fins, nectars y demés begudas del temps.

Dipòsit de gel.—Vins y licors de les més acreditades marcas á prèus econòmics.

SE SERVEIX A DOMICILI

Serveys de la Companyia Trasatlàntica

Línia de Cuba y Méjico.—Lo dia 13 de Juny sortirà de Bilbao, lo 19 de Santander y el 20 de Coruña, lo vapor **Alfonso XIII**, directament pera Habana y Veracruz. Ad ne passatge y carrega pera Costa firme y Pacífich ab trasbord a Habana al vapor de la línia de Venezuela-Colombia. Combinacions pera'l litoral de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Nova-York, Cuba y Méjico.—Lo dia 26 de Juny sortirà de Barcelona, lo 28 de Málaga y el 30 de Cadiz lo vapor **Alfonso XIII**, directament pera Nova York, Habana y Veracruz. Combinacions pera distints punts dels Estats Units, litoral de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Venezuela-Colombia.—Lo dia 11 de Juny sortirà de Barcelona, lo 13 de Malaga y el 15 de Cadiz, lo vapor **Buenos Aires**, directament pera Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de La Palma, Puerto Rico, Habana, Puerto Limón, Colón, Sabanilla, Curacaví, Puerto Cabello y La Guayra, admeten passatge y càrrega pera Veracruz ab trasbord a Habana. Combina pel ferro-carril de Panamá ab les companyies de navegació del Pacífich, pera qual port admets passatge y carrega ab bitlets y coneixements directes. Combinació pera'l litoral de Cuba y Puerto Rico. S'admet passatge pera Puerto Plata ab trasbord a Puerto Rico y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris, ab trasbord a Habana. També carrega pera Maracaibo, Coro, Carúpano, Trinitat, Guanta y Cumaná ab trasbord a Curaçao.

Línia de Filipinas.—Lo dia 20 de Juny sortirà de Barcelona, habent fet les escales intermitents lo vapor **Alfonso XIII**, directament pera Port-Said, Suez, Colombo, Singapore y Manila, servint per trasbord los ports de la costa Oriental d'Africa, de la India, Java, Sumatra, China, Japó y Australia.

Línia de Buenos Aires.—Lo dia 2 Juny sortirà de Barcelona, el 5 de Málaga y el 7 de Cadiz, lo vapor **Cataluna**, directament pera Santa Cruz de Tenerife Montevideo y Buenos Aires.

Línia de Canàries.—Lo dia 17 de Juny sortirà de Barcelona lo 18 de Valencia, d'Alacant y el 22 de Cadiz, lo vapor **Alfonso XIII**, directament pera Casablanca, Mazagán, Las Palmas, Santa Cruz de La Palma y Santa Cruz de Tenerife, retornant a Barcelona per Cadiz, Alacant y Valencia.

Línia de Fernando Póo.—Lo dia 25 de Juriol sortirà de Barcelona y el 30 de Cadiz, lo vapor **Fernando Póo**, ab escalas en Casablanca, Mazagán y altres ports de la Costa occidental d'Africa y Golf de Guinea.

Línia de Tanger.—Sortidas de Cádiz: dilluns, dimecres y divendres. Pera més informes dirigir-se á son agent **D. Emili Borrás**.

Elixir á la Ingluvina GIOL

Es lo millor remey pera la prompte y segura curació de totes las malalties del

VENTRELL

per crônicas que sian, regularisant son funcionament y reforsant los debilitats. De venta en totes las Farmacias y en casa son autor, **Passeig de Gracia, 4, Barcelona.**

Farmacia Plana

al costat de la antiga

CASA FIGUERAS

REAL, 6.—Tarragona

Provista de medicaments moderns adquisits d'origen.—Complert assortit de medicaments pera curas antisépticas.—Especialitats nacionals y extrangeras.

Ayuas minero-medicinals

TARRAGONA

Academia Duarte

Carrer de la Palma, 2.—Tarragona

Se donan conferencies de tots los cursos de las Facultats de Dret y Ciencias socials y Filosofia y Lletres, comprendent en aquesta darrera les seccions corresponents a les tres llicenciatures.

Lo curs, com en anys anteriors, comensarà'l dia 1.er d'Octubre, com axís ho disposa l'art. 3.er del Reglament.

S'admeten alumnes interns y externs.

L'Academia compta ab suficient nombre de professors titulars pera cada secció.

Pera informes al Director **D. Francesc Duarte**, advocat, beneficiat de la S. I. Metropolitana.

CERVEZA

de primera calitat, se serveix á prèus reduïts en l'acreditat estableït

LA BATERÍA

Rambla St. Joan, núm. 39

Gran assortit de vins y licors de totes classes, marcas de primera y prèus econòmics.

Aquesta triple ayua de flors de taronger, de perfumada y deliciosa aroma està elaborada ab la flor tendre, fresca y escullida del taronger agre y's vend en botellas de 114 de litre al prèu d'una pesseta.

A grans importants descomptes. Farmacia y laboratori de A. Serra.—Reus

AYGUA NAF SERRA

DE LAS 9 DEL MATÍ Á LAS 5 DE LA TARDE

4